

Spondiloartropatiler için Sa?l?k De?erlendirme Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Spondiloartropatiler için Sa?l?k De?erlendirme Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30879>

Özet

Spondiloartropatiler için Sa?l?k De?erlendirme Anketi (HAQ-S), kronik inflamatuvar romatizmal hastalıklar grubu olan **Spondiloartropati** hastaların fonksiyonel durumları ve sa?l?kla ilişkili yaşam kalitelerini de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmiş bir uyarlama ölçe?idir. Bu ölçek, özellikle **Sa?l?k De?erlendirme Anketi** (HAQ) temel alınarak, spondiloartropati hastalarının özgül ihtiyaçlarına ve semptomlarına göre modifiye edilmiştir. Türkiye'deki geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, ölçe?in Türkçe versiyonunun klinik uygulamalarda ve araştırmalarda kullanılabilecek yüksek psikometrik özelliklere sahip olduğunu göstermektedir. Ölçek toplam 20 maddeden ve 10 farklı alt boyuttan oluşmaktadır, böylece hastanın günlük yaşam aktivitelerindeki kısıtlılık düzeyini kapsamlı bir şekilde ölçmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Spondiloartropati, **Sa?l?k De?erlendirme Anketi**, HAQ-S, Fonksiyonel Durum, Yaşam Kalitesi, Romatoloji, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Güvenirlik, **Yapı geçerli?**.

Yazarlar

Ozcan, E., Yilmaz, O., Tutoglu, A., Bodur, H.

Amaç

Spondiloartropatiler için Sa?l?k De?erlendirme Anketinin temel amacı, spondiloartropati tanısı almış bireylerin günlük yaşam aktivitelerindeki fonksiyonel kısıtlılık düzeylerini objektif ve standart bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, hastaların kendi bildirimlerine dayalı olarak, giyinme, yürüme, hijyen ve diğer temel işlevleri yerine getirme becerilerindeki zorlukları derecelendirerek, hastaların fonksiyonel etkisini takip etmeyi sağlar.

Ölçe?in Türkçe uyarlaması, Türk popülasyonunda spondiloartropati hastalarının fonksiyonel durumlarının güvenilir ve geçerli bir şekilde de?erlendirilmesine olanak tanımak amacıyla yapılmıştır. Bu sayede, klinik çalışmaları uluslararası standartlara uygun yürütülmesi ve tedaviye verilen yanıtların doğru bir şekilde izlenmesi hedeflenmiştir.

Yapısal Oluşum (Konstrukt)

HAQ-S, spondiloartropati hastalarında temel olarak **fonksiyonel yetersizlik** ve **sakatlık düzeyini** ölçen bir araçtır. Ölçülen yapı, hastanın çevresiyle etkileşimde bulunurken karşılaşılan fiziksel kısıtlılıkları kapsar. Orijinal HAQ gibi, HAQ-S de çe?itli günlük yaşam aktivitelerini (GYA) temsil eden alt boyutlar aracılığıyla bireyin bağımsızlık derecesini de?erlendirir.

Ölçek, toplam 10 alt boyutta organize edilmi? 20 madde içermektedir. Bu alt boyutlar genellikle hastan?n mobilite, öz bak?m, uzanma, kavrama ve di?er motor becerilerini kapsayan geni? bir yelpazeyi temsil eder. Ölçe?in yap?s?, spondiloartropatilerin omurga ve periferik eklemlerde neden oldu?u hareket k?s?tlil?klar?n?n spesifik etkilerini yakalamak üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Türkçe versiyonunun geçerlik çal??mas?, Ozcan ve arkadaşlar? (2012) taraf?ndan gerçekleştirilmi?tir. Ölçe?in **yap? geçerli?i**, di?er ilgili klinik ve fonksiyonel ölçümlerle olan ili?kisi incelenerek de?erlendirilmi?tir. Çal??mada, ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek için **Spearman korelasyonu** analizi kullan?lm??t?r.

Analiz sonuçlar?, Spondiloartropatiler için Sa?l?k De?erlendirme Anketinin beklenen kriter ölçekleri ve klinik parametrelerle yüksek düzeyde anlaml? bir ili?ki gösterdi?ini ortaya koymu?tur. Bu bulgu, ölçe?in gerçekten spondiloartropati hastalar?ndaki fonksiyonel durumu ölçtü?ünü ve yap?sal olarak geçerli oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizinde temel olarak **iç tutarlılık** incelenmi?tir. ?ç tutarlılık, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme derecesini gösterir. Yap?lan analizde, **Cronbach Alfa** katsay?s? kullan?lm?? ve katsay? 0.89 olarak bulunmu?tur.

Genel kabul görmü? psikometrik standartlara göre, 0.89 gibi yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçe?in mükemmel düzeyde iç tutarlılık?a sahip oldu?unu ve Türkçe versiyonunun spondiloartropati hastalar?n?n fonksiyonel durumunu ölçmede son derece güvenilir bir araç oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Kaynak metinde aç?kça bir Faktör Analizi (Aç?klayıcı veya Do?rulayıcı) yapıldı??? belirtilmese de, **yap? geçerli?inin** incelenmesi genellikle faktör analizi veya benzeri yöntemlerle desteklenir. HAQ-S'nin 10 alt boyuttan olu?an yap?s? göz önüne al?nd???nda, orijinal ölçe?in multidimensiyonel yap?s?n?n korundu?u varsay?labilir.

Yap? geçerli?i için kullanılan **Spearman korelasyonu**, ölçek puanlar?n?n di?er geçerli ölçütlerle (örne?in, BASDAI, BASFI veya di?er fonksiyonel indeksler) güçlü bir korelasyon gösterdi?ini kan?tlayarak, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle uyumlu oldu?unu do?rulam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Orijinal: Sa?l?k De?erlendirme Anketi'nin Spondiloartropati Modifikasyonu)

Format: Kendini Bildirim Anketi (Self-Report Questionnaire)

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal versiyon)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: **Spondiloartropati** tan?s? alm?? hastalar (örn. Ankilozan Spondilit, Psöriatik Artrit, Reaktif Artrit, vb.)

Test Metodolojisi: Ölçek 10 alt boyutta toplanm?? 20 maddeden olu?maktadır. Derecelendirme sistemi kaynakta belirtilmemiştir, ancak genel HAQ format?nda genellikle 0 (k?s?tlama yok) ile 3 (yard?m gerektiriyor veya yapam?yor) aras?nda puanlama kullan?l?r.

Anahtar Kelimeler

Romatizmal Hastal?klar, Fonksiyonel K?s?tl?l?k, **Cronbach Alfa**, ?ç Tutarl?l?k, Adaptasyon, Enstrüman, Klinik De?erlendirme, Disabilite ?ndeksi.

Yazarlar ve ?leti?im

Sorumlu Yazar: O. Yılmaz

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

?leti?im E-posta Adresi: dr.ozlemyilmaz@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yaz??ma adresi bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Kullan?m: Ölçe?in klinik veya ticari amaçl? kullan?m? için orijinal yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir. Akademik ara?t?rmalar için genellikle kaynak gösterilerek kullan?m izni al?nabilir.

Ücret: Ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2012 (Makalenin yay?n y?l?).

Orijinal makaleye ait PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: proxy2.marmara-elibrary.com.

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: health-assessment-questionnaire-for-the-spondyloarthropathies-toad.pdf.

Referanslar

Ozcan, E., Yilmaz, O., Tutoglu, A., & Bodur, H. (2012). Validity and reliability of the Turkish version of the Health Assessment Questionnaire for the Spondyloarthropathies. *Rheumatology international*, 32(6), 1563-1568.

Spondiloartropatiler için Sa?l?k De?erlendirme Anketinin Maddeleri

ÖNEML?: Spondiloartropatiler için Sa?l?k De?erlendirme Anketine ait 20 maddenin içeri?i, orijinal kaynak metinde listelenmemi?tir. Maddelerin tam içeri?i için lütfen sorumlu yazar (O. Yilmaz) ile ileti?ime geçiniz veya referans olarak belirtilen makaleyi inceleyiniz. Ölçek, 10 alt boyuttan ve 20 maddeden olu?maktadır.